

# Riktlinjer för fristående förskola och enskild pedagogisk verksamhet



<b>Dokumenttyp</b> Styrdokument	<b>Dokumentnamn</b> Revidering av riktlinjer för fristående förskola och enskild pedagogisk verksamhet	<b>Beslutat datum</b> 2022-12-14	<b>Gäller från datum</b> 2023-01-01
<b>Beslutat av</b> Grund- och förskolenämnden	<b>Ansvarig förvaltning och avdelning</b> Utbildningsförvaltningen	<b>Diarienummer</b> GFN 2022-00382	
<b>Ämnesord</b> Fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg		<b>Ersätter tidigare beslut</b> Grund- och förskolenämndens beslut 2020-06-10, § 56	
<b>Dokumentinformation</b> Riktlinjerna för fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg ersätter grund- och förskolenämndens tidigare riktlinjer för fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg beslutat 2020-06-10, § 56 som därmed upphör att gälla.			

## Innehållsförteckning

1. Inledning pedagogisk omsorg och förskola.....	7
1.1 Allmänt.....	7
1.2 Definitioner .....	7
2. Förutsättningar för godkännande att bedriva fristående verksamhet.....	2
2.1 Ansökan enskild pedagogisk omsorg .....	2
2.2 Ansökan fristående förskola .....	3
2.3 Krav för godkännande enskild pedagogisk omsorg.....	3
2.3.1 Vilka som omfattas av prövningen .....	4
2.3.2 Insikt i föreskrifter.....	4
2.3.3 Ekonomiska förutsättningar .....	5
2.3.4 Lämplighet.....	5
2.3.5 Övrigt om godkännande .....	5
2.4 Krav för godkännande fristående förskola .....	6
2.4.1 Vilka som omfattas av prövningen .....	6
2.4.2 Insikt i föreskrifter.....	7
2.4.3 Ekonomiska förutsättningar .....	7
2.4.4 Lämplighet.....	7
2.4.5 Övrigt om godkännande .....	8
2.5 Beslut enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	8
2.6 Förändringar i verksamheten enskild pedagogisk omsorg .....	8
2.7 Förändringar i verksamheten fristående förskola .....	9
2.8 Öppen fritidsverksamhet.....	9
2.9 Pedagogisk omsorg för elever 10 – 13 år.....	10
3. Bidrag .....	10
3.1 Bidrag enskild pedagogisk omsorg.....	10
3.2 Bidrag fristående förskola .....	10
3.3 Underlag för utbetalning av bidrag pedagogisk omsorg.....	11
3.4 Underlag för utbetalning av bidrag fristående förskola .....	11
3.5 Bidragets storlek enskild pedagogisk omsorg.....	11
3.6 Bidragets storlek fristående förskola.....	12

3.7 Tilläggsbelopp enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	12
3.8 Rutiner för utbetalning enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	13
4 Entreprenad enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	13
5. Riktlinjer för verksamheten .....	14
5.1 Verksamhetens syfte och utformning .....	14
5.1.2 Kvalitetskrav för pedagogisk omsorg .....	14
5.1.3 Kvalitetskrav för förskolan .....	14
5.1.5 Förskolor med konfessionell inriktning .....	15
5.2 Barnets rätt till utveckling och lärande enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	16
5.2.1 Barnets bästa .....	16
5.2.2 Barn i behov av särskilt stöd enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	16
5.2.3 Barngrupper och miljön enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola ...	16
5.2.4 Lokaler enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	17
5.2.5 Verksamhet utomhus enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	18
5.2.6 Måltider enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	19
5.2.7 Barnsäkerhet enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	19
5.2.8 Anmälningsskyldighet till socialtjänsten enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	19
5.2.9 Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	20
5.2.10 Skyldighet att vidta aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter .....	21
6. Särskilt för pedagogisk omsorg .....	21
6.1 Familjedaghem .....	21
6.2 Flerfamiljssystem .....	22
6.3 Barnsäkerhet .....	22
6.4 Barngruppens sammansättning och storlek .....	23
6.5 Krav på fungerande vikariesystem .....	24
6.6 Övrigt .....	24
7. Klagomålshantering .....	25
7.1 Pedagogisk omsorg .....	25

7.2 Fristående förskola .....	25
8. Systematiskt kvalitetsarbete.....	25
8.1 Pedagogisk omsorg .....	25
8.2 Fristående förskola .....	26
9. Övergripande krav på verksamheten.....	27
9.1 Personal.....	27
9.1.1 Pedagogisk omsorg .....	27
9.1.2 Fristående förskola .....	27
9.1.3 Kompetensutveckling och övriga krav gällande personal enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	29
9.2 Registerkontroll av personal enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	29
9.3 Tystnadsplikt .....	30
9.3.1 Enskild pedagogisk omsorg .....	30
9.3.2 Fristående förskola .....	30
9.4 Anmälningsplikt enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	30
9.5 Barn och vårdnadshavares inflytande enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	30
9.6 Avgifter enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	31
10. Öppettider .....	31
10.1 Enskild pedagogisk omsorg.....	31
10.2 Fristående förskola.....	32
11. Språk enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	32
11.1 Modersmål enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	33
12. Köregler, inskrivningar och uppsägningar enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	33
12.1 Haninge kommuns gemensamma kösystem enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	33
12.2 Krav på öppenhet enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	33
12.3 Köregler .....	34
12.3.1 Enskild pedagogisk omsorg .....	34
12.3.2 Fristående förskola .....	34
13. Rutiner för inskrivning och uppsägning enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	35

13.1 Inskrivning av barn enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	35
13.2 Uppsägning av plats enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	35
14 Barns rätt till plats .....	35
14.1 Pedagogisk omsorg som alternativ till förskola eller fritidshem.....	35
14.3 Allmän förskola .....	36
15 Övergång till förskoleklass fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg.....	36
16. Tillsyn enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	37
16.1 Ingripanden vid tillsyn enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola.....	37
16.2 Överklagande av beslut enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	39
16.3 Omprövning enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola .....	39

## Riktlinjer för fristående förskola och enskild pedagogisk verksamhet

Riktlinjer för fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg i Haninge kommun beskriver de villkor och rutiner som gäller för godkännande och rätt till bidrag för fristående förskola och fristående pedagogisk omsorg i Haninge kommun.

Grund- och förskolenämnden beslutar i ärenden om godkännande av enskild huvudman för fristående förskola. Teamchef myndighet och resurs beslutar i ärenden om godkännande av pedagogisk omsorg. Grund- och förskolenämnden är också tillsynsmyndighet för dessa verksamheter. För tillsynen gäller 26 kap. skollagen (2010:800).

### 1. Inledning pedagogisk omsorg och förskola

#### 1.1 Allmänt

Riktlinjerna utgår från skollagen (SFS 2010:800), förskolans läroplan (Lpfö 18) och Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan. Författningar finns i sin helhet på <https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/forskolan-styrs-av-skollagen-och-laroplanen#h-Skollagen>.

Riktlinjerna redovisar och förtydligar skollagen och beskriver de rutiner som gäller för godkännande och bidrag för fristående förskola. Huvudmän som godkänts att enligt skollagen bedriva fristående förskola i Haninge kommun ska följa dessa riktlinjer. Utöver riktlinjerna ska också all annan tillämplig lagstiftning följas.

För pedagogisk omsorg är förskolans läroplan och Skolverkets *Allmänna råd med kommentarer för pedagogisk omsorg* (2012) vägledande. Läroplanens avsnitt om normer och värden är lika relevanta för pedagogisk omsorg som för förskolan och blir därmed vägledande i samband med kvalitetsbedömningen vid prövningen av enskild verksamhet. Lagar och förordningar som reglerar den pedagogiska verksamheter kallas i dessa riktlinjer för styrdokument. En huvudman ansvarar för att verksamhet bedrivs i enlighet med skollagen och dessa riktlinjer.

Skollagen, förskolans läroplan och Skolverkets *Allmänna råd med kommentarer för pedagogisk omsorg* kan hämtas på Skolverkets hemsida.

Utbildningsförvaltningen kan göra redaktionella förändringar i dokumentet och föra in förändringar med anledning av ändringar i lagstiftningen, praxis eller politiska beslut i kommunen. Huvudman ansvarar för att hålla sig informerad om gällande riktlinjer för godkännande och bidrag.

#### 1.2 Definitioner

I enlighet med 1 kap. 3 § skollagen (2010:800) avses med:

- *Fristående förskola*: förskoleenhet vid vilken en fristående bedriver utbildning i form av förskola.
- *Pedagogisk omsorg*: är ett alternativ till förskola och fritidshem och den kan organiseras på olika sätt. Pedagogisk omsorg kan bedrivas till exempel som familjedaghem eller flerfamiljslösningar i hemmet eller annan lokal, med eller utan anställda.
- *Förskoleenhet*: av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad.
- *Undervisning*: processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.
- *Utbildning*: verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt skollagen inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter
- *Konfessionell inriktning*: inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag
- *Konfessionella inslag*: bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Innehavare av godkännande att bedriva fristående förskola eller fristående pedagogisk omsorg benämns i dessa riktlinjer huvudman.

## 2. Förutsättningar för godkännande att bedriva fristående verksamhet

### 2.1 Ansökan enskild pedagogisk omsorg

Ansökan om godkännande och rätt till bidrag för **enskild pedagogisk omsorg** ska göras på särskilda blanketter som kan hämtas på [www.haninge.se](http://www.haninge.se). Med ansökningsblanketten följer anvisningar och checklista med information om vad som krävs för att en ansökan ska vara komplett.

I ansökan om godkännande och rätt till bidrag ska sökanden visa att förutsättningar finns för att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Sökanden ska också redovisa verksamhetsidé, den pedagogiska omsorgens planerade organisation, inriktning och mål (inledande verksamhetsplan). Mål och innehåll ska vara kopplade till skollagens bestämmelser. I verksamhetsplanen ska det anges hur den pedagogiska omsorgen ska utvärderas.

Bostad/lokaler ska beskrivas enligt ansökningshandlingarna. Finns begränsningar i nyttjandet av lokalerna/bostaden måste det framgå av ansökan om rätt till bidrag. Vid anställning av



personal i pedagogisk omsorg behöver anordnaren kontakta stadsbyggnadsförvaltningen, för att kontrollera om det behövs anmälan om bygglov eller förändring av verksamhet.

Handläggningen påbörjas när ansökan är komplett. Förvaltningens strävar efter att handläggningstiden ska vara högst tre månader.

## 2.2 Ansökan fristående förskola

Ansökan om godkännande och rätt till bidrag för att bedriva **fristående förskola** ska göras på särskilda blanketter som kan hämtas på [www.haninge.se](http://www.haninge.se). Med ansökningsblanketterna följer anvisningar och checklista för vad som krävs för att en ansökan ska vara komplett.

Haninge kommun har rätt att ta ut en avgift från den som ansöker om godkännande för att bedriva en fristående förskola (2 kap. 5 d § skollagen). Från och med den 1 mars 2020 är avgiften för ansökan om godkännande att bedriva en ny förskola 25 000 kr medan avgiften för ansökan om godkännande att utöka redan godkänd förskoleverksamhet är 15 000 kr. Avgiften ska betalas i samband med att ansökan lämnas in. Handläggningen av ansökan påbörjas först efter att avgiften har betalats. Observera att avgift tas ut även om godkännande inte beviljas.

Sökanden ska i sin ansökan visa att kraven för att godkännas som huvudman för fristående förskola är uppfyllda. Sökanden ska redovisa sin verksamhetsidé, förskolans planerade organisation, inriktning och mål (inledande verksamhetsplan). Mål och innehåll ska vara kopplade till Förskolans läroplan (Lpfö 18) och målen ska vara uppföljningsbara. Verksamhetsplanen ska ange hur förskolans verksamhet ska utvärderas. När förskolan startas ska verksamhetsplanen revideras i enlighet med 4 kap. i skollagen. Sökande ska i sin ansökan ange om den sökta verksamheten ska ha en konfessionell inriktning. Den sökande behöver inte ange vilken konfessionell inriktning (2 kap. 5 c skollagen).

Handläggningen påbörjas när ansökan är komplett. Förvaltningen strävar efter att handläggningstiden ska vara högst fyra månader.

## 2.3 Krav för godkännande enskild pedagogisk omsorg

Haninge kommun får efter ansökan godkänna enskilda som huvudmän för fristående pedagogisk omsorg om verksamheten ska bedrivas i kommunen. Godkännandet att vara huvudman ska avse verksamhet på ett visst verksamhetsställe. Godkännande att bedriva ny pedagogisk omsorg och att utöka sådan verksamhet ska lämnas om sökanden:

- har insikt i och förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten,
- bedöms lämplig.

Härutöver förutsätter ett godkännande att:

- verksamheten inte innebär påtagliga negativa följder för kommunens motsvarande verksamhet,
- verksamheten är öppen för alla barn som en kommun ska sträva efter att erbjuda motsvarande verksamhet, med undantag för barn som hemkommunen har beslutat

att inte lämna bidrag för enligt 25 kap. 13 § andra stycket skollagen. Undantag får även ske om det finns skäl med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär samt

- avgifterna inte är oskäligt höga (25 kap. 10 § skollagen).

### 2.3.1 Vilka som omfattas av prövningen

Det är den enskilde som ansöker om godkännande som är föremål för prövningen av om förutsättningarna för godkännande är uppfyllda. Om sökanden är en juridisk person omfattas följande personer av prövningen (ägar- och ledningskretsen):

- den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett *bestämmande inflytande* över verksamheten,
- styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
- bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och
- personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett *väsentligt inflytande* över verksamheten (25 kap. 10 a § skollagen).

Eftersom ägande kan konstrueras på olika sätt bedöms frågan om vem som genom ägande har ett väsentligt inflytande i verksamheten i det enskilda fallet. En minoritetsägare kan anses ha väsentligt inflytande. Som en huvudregel avses dock med ägare som har ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag sådana ägare som representerar mer än 10 procent av det röstberättigade aktiekapitalet.

I en ekonomisk eller ideell förening omfattar prövningen normalt sätt styrelsen. Om den pedagogiska omsorgen ska bedrivas av en fysisk person omfattas endast den personen av prövningen.

I samband med en ansökan om godkännande att bedriva pedagogisk omsorg begär kommunen ut registerutdrag ur belastningsregistret för samtliga personer inom ägar- och ledningskretsen. Det kan komma att hämtas in uppgifter från exempelvis Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Bolagsverket, Sveriges domstolar och från företag som erbjuder kreditupplysningar.

### 2.3.2 Insikt i föreskrifter

Kravet på insikt avser att sökanden ska ha kunskap om samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för pedagogisk omsorg. I detta ingår kunskap om skollagstiftning samt relevanta arbetsrättsliga regler, arbetsmiljörättsliga regler och ekonomiska regelverk. Hur verksamheten är organiserad påverkar dock vilka insikter och förutsättningar som behövs för att ta ansvar för verksamheten. Exempelvis behöver en huvudman med anställda ha förutsättningar att ta arbetsgivaransvar, vilket en enskild dagbarnvårdare som är huvudman för sin egen verksamhet inte behöver. Det är inte tillräckligt att de personer som omfattas av prövningen endast har tillgång till kompetensen och kunskapen om föreskrifterna genom anställda eller externa konsulter. Sökanden ska även i praktiken ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller.

Kommunens prövning av kravet på insikt sker samlat för personerna i ägar- och ledningskretsen och personerna ska *sammantaget* ha insikt i föreskrifterna. Kommunen gör en bedömning för verksamheten i dess helhet av om sökanden har förutsättningar att följa föreskrifterna.

### 2.3.3 Ekonomiska förutsättningar

I kravet på att sökanden ska ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten ligger att verksamheten ska kunna bedrivas på ett sådant sätt att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar.

Kommunen gör en samlad bedömning av sökandens ekonomiska situation och planering för verksamheten. Om verksamheten visar ett underskott beaktar kommunen eventuell plan för att hantera underskottet. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern beaktas även om ekonomin i koncernen påverkar sökandens förutsättningar.

### 2.3.4 Lämplighet

För att kravet på lämplighet ska vara uppfyllt krävs att den fysiska personen eller *var och en* av personerna i ägar- och ledningskretsen för den juridiska personen som ansöker om att driva pedagogisk omsorg, ska uppfylla kravet (25 kap. 10 a § skollagen).

Haninge kommun gör en samlad bedömning för vardera person i ägar- och ledningskretsen där bl.a. viljan och förmågan att följa lagar och fullgöra skyldigheter mot det allmänna beaktas. Hänsyn tas till ekonomisk skötsamhet och då till exempel hur personerna har skött redovisning, betalning av skatter, och arbetsgivaravgifter samt om de har varit föremål för konkurs eller näringsförbud. Hänsyn tas till om personerna tidigare har drivit en verksamhet vars godkännande har återkallats samt om verksamhet har bedrivits olagligt eller med allvarliga brister. Hänsyn tas till brottslighet av förmögenhetsrättsligkaraktär samt till vålds- och sexualbrott. Om någon av de berörda personerna har begått brott innebär det inte nödvändigtvis att lämplighetskravet inte är uppfyllt. Prövningen görs utifrån den verksamhet som ska bedrivas och utifrån omständigheter som brottets eller bristernas karaktär, hur långt tillbaka i tiden ett brott har begåtts och hur personen i fråga har uppträtt därefter.

Om det finns personer folkbokförda där den pedagogiska omsorgen ska bedrivas eller bedrivs och dessa är 15 år eller äldre, begär Haninge kommun härutöver att dessa personer ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Om registerutdrag inte visas upp får verksamheten inte bedrivas (25 kap. 2 a §).

### 2.3.5 Övrigt om godkännande

En ansökan om godkännande att bedriva pedagogisk omsorg kan avslås om:

- sökanden inte har visat att förutsättningarna för att beviljas godkännande är uppfyllda eller
- ansökan innehåller brister som inte har rättats till efter påpekande om det.

## 2.4 Krav för godkännande fristående förskola

Haninge kommun får efter ansökan godkänna enskilda som huvudmän för fristående förskolor om utbildningen ska ges i kommunen (2 kap. 7 § skollagen). Ett godkännande ges för en viss utbildning och en viss förskolenhet. Godkännande att bedriva en ny fristående förskola och utöka sådan förskoleverksamhet ska lämnas om den sökande:

- genom erfarenhet eller på annat sätt har insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,
- har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten,
- i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och
- bedöms lämplig.

Härutöver krävs för godkännande att:

- utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av Haninge kommun (2 kap. 5 §).

Om en kommun eller ett landsting har ett rättsligt inflytande i det företag som ansöker om godkännande krävs här till att

- bestämmanderätten inte tillkommer enbart kommuner eller landsting eller juridiska personer där kommuner eller landsting har ett rättsligt bestämmande inflytande,
- samverkan mellan en kommun eller ett landsting och en enskild är nödvändig för att förskolan ska kunna bedrivas och
- det finns särskilda skäl med hänsyn till utbildningens innehåll eller utformning (2 kap. 6 §).

### 2.4.1 Vilka som omfattas av prövningen

Det är den enskilde som ansöker om godkännande som är föremål för prövningen av om förutsättningarna för godkännande är uppfyllda. Om sökanden är en juridisk person omfattas följande personer av prövningen (ägar- och ledningskretsen):

- den verkställande direktören och andra som har en ledande ställning eller på annat sätt har ett *bestämmande inflytande* över verksamheten,
- styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
- bolagsmän i kommanditbolag eller andra handelsbolag och
- personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett *väsentligt inflytande* över verksamheten (2 kap. 5 a § skollagen).

Eftersom ägande kan konstrueras på olika sätt bedöms frågan om vem som genom ägande har ett väsentligt inflytande i verksamheten i det enskilda fallet. En minoritetsägare kan anses ha väsentligt inflytande. Som en huvudregel avses dock med ägare som har ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag sådana ägare som representerar mer än 10 procent av det

röstberättigade aktiekapitalet.

I en ekonomisk eller ideell förening omfattar prövningen normalt sätt styrelsen. Om förskolan ska bedrivas av en fysisk person omfattas endast den personen av prövningen.

I samband med en ansökan om godkännande att bedriva fristående förskola begär kommunen ut registerutdrag ur belastningsregistret för samtliga personer inom ägar- och ledningskretsen. Det kan komma att hämtas in uppgifter från exempelvis Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Bolagsverket, Sveriges domstolar och från företag som erbjuder kreditupplysningar.

#### **2.4.2 Insikt i föreskrifter**

Kravet på insikt avser att sökanden ska ha kunskap om samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för fristående förskola. I detta ingår kunskap om skollagstiftning samt relevanta arbetsrättsliga regler, arbetsmiljörättsliga regler och ekonomiska regelverk. Det är inte tillräckligt att de personer som omfattas av prövningen endast har tillgång till kompetensen och kunskapen om föreskrifterna genom anställda eller externa konsulter. Sökanden ska även i praktiken ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller.

Kommunens prövning av kravet på insikt sker samlat för personerna i ägar- och ledningskretsen och personerna ska *sammantaget* ha insikt i föreskrifterna. Kommunen gör en bedömning för verksamheten i dess helhet av om sökanden har förutsättningar att följa föreskrifterna.

#### **2.4.3 Ekonomiska förutsättningar**

I kravet på att sökanden ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten ligger att verksamheten ska kunna bedrivas på ett sådant sätt att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar.

Kommunen gör en samlad bedömning av sökandens ekonomiska situation och planering för förskolan. Om verksamheten visar ett underskott beaktar kommunen eventuell plan för att hantera underskottet. Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern beaktas även om ekonomin i koncernen påverkar sökandens förutsättningar.

#### **2.4.4 Lämplighet**

För att kravet på lämplighet ska vara uppfyllt krävs att den fysiska personen eller *var och en* av personerna i ägar- och ledningskretsen för den juridiska personen som ansöker om att driva en förskola, ska uppfylla kravet.

Haninge kommun gör en samlad bedömning för vardera person i ägar- och ledningskretsen där bland annat viljan och förmågan att följa lagar och fullgöra skyldigheter mot det allmänna beaktas. Hänsyn tas till ekonomisk skötsamhet och då till exempel hur personerna har skött redovisning, betalning av skatter, och arbetsgivaravgifter samt om de har varit föremål för

konkurs eller näringsförbud. Hänsyn tas till om personerna tidigare har drivit en verksamhet vars godkännande har återkallats samt om verksamhet har bedrivits olagligt eller med allvarliga brister. Hänsyn tas till brottslighet av förmögenhetsrättsligkaraktär samt till vålds- och sexualbrott. Om någon av de berörda personerna har begått brott innebär inte det nödvändigtvis att lämplighetskravet inte är uppfyllt. Prövningen görs utifrån den verksamhet som ska bedrivas och utifrån omständigheter som brottets eller bristernas karaktär, hur långt tillbaka i tiden ett brott har begåtts och hur personen i fråga har uppträtt därefter.

#### **2.4.5 Övrigt om godkännande**

En ansökan om godkännande avslås om:

- sökanden inte har visat att förutsättningarna för att beviljas godkännande är uppfyllda,
- ansökan innehåller brister som inte har rättats till efter påpekande om det.

#### **2.5 Beslut enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

Beslut om godkännande kan fattas först när en ansökan är komplett och när utbildningsförvaltningen/nämnden kan bedöma ansökan. Ersättning utgår inte för barn i verksamhet som saknar godkännande. När ett godkännande beviljas tar anordnaren på sig det fulla ansvaret för verksamheten och ska därmed kunna visa att verksamheten bedrivs i enlighet med de styrdokument som gäller för utbildningen. Godkännandet förutsätter att anordnaren färdigställer verksamhetens lokal och i övrigt uppfyller alla krav innan verksamheten startar.

Ett beslut om godkännande för huvudman att bedriva pedagogisk omsorg och godkännande för huvudman att bedriva fristående förskola förutsätter att respektive verksamhet pågår löpande. Nämnden avslutar en rätt till bidrag respektive ett godkännande efter sex månader om inga barn har registrerats för verksamheterna på förvaltningen och om inga andra kommuner har gett verksamheterna bidrag för inskrivna barn.

#### **2.6 Förändringar i verksamheten enskild pedagogisk omsorg**

Om en enskild pedagogisk omsorg helt eller till väsentlig del ändras i förhållande till de uppgifter som har lämnats i huvudmannens ansökan om rätt till bidrag ska ny ansökan om rätt till bidrag göras innan förändringar genomförs. En ny ansökan ska lämnas in exempelvis om huvudmannen avser att flytta den pedagogiska omsorgen till en annan adress eller utöka verksamheten med flera platser för barn.

Om det sker ändringar i den krets av personer som omfattas av prövningen av om en enskild ska godkännas som huvudman för pedagogisk omsorg ska huvudmannen senast en månad efter ändringen skriftligt anmäla den till utbildningsförvaltningen i Haninge kommun (26 kap. 10 b §). Även andra ändringar av betydelse ska inom en månad anmälas på detta sätt till utbildningsförvaltningen i Haninge kommun. Ändringarna ska styrkas med nya

registreringsbevis, delegation och liknande, beroende på vilka ändringar som genomförts. Anmälan om ändring ska göras på en särskild blankett som kan hämtas på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

Om en huvudman önskar att en annan huvudman ska överta en enskild pedagogisk omsorg måste den nya huvudmannen, som önskar ta över befintlig enskild pedagogisk omsorg från en annan huvudman, samtidigt ansöka om rätt till bidrag att bedriva den enskilda pedagogiska omsorgen i enlighet med skollagen och dessa riktlinjer.

Kommunen rekommenderar huvudmän som önskar överlåta eller ta över en enskild pedagogisk omsorg att ta kontakt med kommunen för information om vad som gäller för en viss förändring.

## 2.7 Förändringar i verksamheten fristående förskola

Om en förskola helt eller till väsentlig del ska ändras i förhållande till de uppgifter som har lämnats i huvudmannens ansökan om godkännande ska ansökan om nytt godkännande göras innan ändringarna genomförs. En ny ansökan ska göras när huvudmannen avser att flytta förskolans verksamhet till en annan adress eller utöka verksamheten med flera platser för barn.

Om det sker ändringar i den krets av personer som omfattas av prövningen av om en enskild ska godkännas som huvudman för fristående förskolor<sup>1</sup>, ska huvudmannen senast en månad efter ändringen skriftligt anmäla den till utbildningsförvaltningen i Haninge kommun (2 kap. 5 b § skollagen). En anmälan kan göras i förväg. Även andra ändringar av betydelse ska inom en månad anmälas på detta sätt till förvaltningen. Ändringar ska styrkas med exempelvis nya registreringsbevis, examenshandlingar, delegation och liknande beroende på vilka ändringar som har genomförts. Anmälan om ändring ska göras på en särskild blankett som kan hämtas på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

I sammanhanget noteras att om en huvudman önskar att en annan huvudman ska ta över en förskola måste den nya huvudmannen, som önskar ta över befintlig förskola från en annan huvudman, samtidigt ansöka om godkännande att bedriva förskolan i enlighet med skollagen och dessa riktlinjer. Kommunen rekommenderar huvudmän som önskar överlåta eller ta över en förskola att ta kontakt med utbildningsförvaltningen för information om vad som gäller vid en viss förändring och situation.

## 2.8 Öppen fritidsverksamhet

En enskild huvudman som har godkänts som huvudman för fritidshem kan välja att i stället erbjuda öppen fritidsverksamhet till elever från och med höstterminen det år eleverna fyller 10 år.

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och andra särskilda

---

<sup>1</sup> Se avsnitt 2.4.1.

utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Verksamheten ska erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation.

Bidrag ska lämnas av kommunen om kommunen har tillförsäkrats insyn i verksamheten, verksamheten uppfyller de krav som anges i 25 kap. 6 och 7 §§ skollagen och avgifterna inte är oskäligt höga. Bidraget ska bestämmas med hänsyn till huvudmannens åtagande och elevens behov, efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egen motsvarande verksamhet. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver kommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

## 2.9 Pedagogisk omsorg för elever 10 – 13 år

En enskild huvudman kan erbjuda pedagogisk omsorg för barn upp till 13 år, men kommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda förskola enligt 8 kap. respektive fritidshem enligt 14 kap. skollagen. Enligt 14 kap. 7 § kan öppen fritidsverksamhet erbjudas istället för fritidshem för barn mellan 10 och 13 år. Det innebär att kommunen inte lämnar bidrag för barn i pedagogisk omsorg från och med höstterminen det år de fyller 10 år. Undantag är elever som på grund av särskilt stödbehov bedöms ha rätt till plats i fritidshem.

## 3. Bidrag

### 3.1 Bidrag enskild pedagogisk omsorg

*Hemkommunen är inte skyldig att lämna bidrag till fler än två huvudmän för samma barn eller till mer än en huvudman för pedagogisk omsorg för ett barn som också går i förskola. Om barnet tagits emot i två enskilda verksamheter, eller i en kommunal och en enskild verksamhet, är kommunen inte skyldig att lämna ett samlat bidragsbelopp som är högre än om barnet tagits emot i endast en kommunal verksamhet. Hemkommunen ska bestämma hur bidraget ska fördelas mellan huvudmännen för verksamheterna.*

*När barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar får kommunen inte lämna bidrag för fler barn till vårdnadshavaren än det antal barn till andra som tagits emot (25 kap. 11 § skollagen).*

Bidrag från Haninge kommun utgår för barn som är inskrivna i enlighet med dessa riktlinjer och som är folkbokförda i Haninge kommun eller stadigvarande vistas i kommunen och som uppfyller kraven i 29 kap. 2 § skollagen. Om ett barn byter folkbokföringsadress från Haninge kommun till en annan kommun utgår bidrag från Haninge kommun fram till och med det datum barnet folkbokförs i annan kommun. För ett barn för vilket det utgått bidrag med hänvisning till 29 kap. 2 § skollagen, och som flyttar till annan kommun, utgår bidrag till och med det datum barnet flyttar från Haninge kommun.

### 3.2 Bidrag fristående förskola

*En huvudman som godkänts enligt 2 kap. 5 § skollagen har rätt till bidrag från ett barns folkbokföringskommun (8 kap. 21 – 24 §§ skollagen).*



En huvudman har under samma förutsättningar rätt till bidrag från den kommun där barnet stadigvarande vistas i enlighet med 29 kap. 2 § skollagen.

Bidrag från Haninge kommun utgår för barn som är inskrivna i enlighet med dessa riktlinjer och som är folkbokförda i Haninge kommun eller stadigvarande vistas i kommunen och som uppfyller kraven i 29 kap. 2 § skollagen. Om ett barn byter folkbokföringsadress från Haninge kommun till en annan kommun utgår bidrag från Haninge kommun fram till och med det datum barnet folkbokförs i annan kommun. För ett barn för vilket det utgått bidrag med hänvisning till 29 kap. 2 § skollagen och som flyttar till annan kommun utgår bidrag till och med den månad barnet flyttar från Haninge kommun. 14 § Hemkommunen är bara skyldig att lämna bidrag i den omfattning som den är skyldig att erbjuda förskola enligt 8 kap. respektive fritidshem.

### 3.3 Underlag för utbetalning av bidrag pedagogisk omsorg

Blanketten ”Anmälan för kommunalt bidrag vid förskoleplacering utanför Haninge kommun” ska i enlighet med förvaltningens särskilda anvisningar och dess riktlinjer lämnas som underlag för utbetalning av bidrag. Information om förvaltningens utbetalning av bidrag lämnas av förvaltningens handläggare.

Huvudmannen ansvarar för att underlagen är korrekta. Huvudman som inte redovisar korrekta underlag för utbetalning av bidrag kan komma att polisanmälas. Underlag för utbetalning av bidrag ska lämnas inom de tidsramar som förvaltningen fastställer.

Förändringar som påverkar bidragets storlek måste omgående anmälas till förvaltningen. En förutsättning för att bidrag ska betalas ut är att huvudmannen innehar F-skattebevis och i förekommande fall har arbetsgivarregistrering. Bidrag utgår endast för pågående verksamhet.

### 3.4 Underlag för utbetalning av bidrag fristående förskola

Blanketten ”Anmälan för kommunalt bidrag vid förskoleplacering utanför Haninge kommun” ska i enlighet med förvaltningens särskilda anvisningar och dess riktlinjer lämnas som underlag för utbetalning av bidrag. Information om förvaltningens utbetalning av bidrag lämnas av förvaltningens handläggare.

Huvudmannen ansvarar för att underlagen är korrekta och följer förvaltningens anvisningar och dessa riktlinjer. Underlag för utbetalning av bidrag ska lämnas in inom de tidsramar som förvaltningen fastställer. Huvudmannen är ansvarig för att underlag för bidrag är rättvisande. Förändringar som påverkar bidragets storlek måste omgående anmälas till förvaltningen. Förutsättning för att bidrag ska utgå är att huvudmannen innehar F-skattebevis och har arbetsgivarregistrering. Bidrag utgår endast för pågående verksamhet.

### 3.5 Bidragets storlek enskild pedagogisk omsorg

Grund- och förskolenämnden lämnar bidrag till huvudmannen för varje barn som tas emot i verksamheten. Bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp.

Bidragets storlek, d.v.s. ersättningsnivån per barn, beslutas av kommunfullmäktige och grund- och förskolenämnden årligen. Information om bidrag finns i kommunens ”Barn och elev ersättningar” som finns på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

*Grundbeloppet ska avse ersättning för*

- *omsorg och pedagogisk verksamhet,*
  - *pedagogiskt material och utrustning,*
  - *måltider,*
  - *administration,*
  - *mervärdesskatt, och*
  - *lokalkostnader.*
- (25 kap. 12 § skollagen)

### 3.6 Bidragets storlek fristående förskola

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten (8 kap. 21 § skollagen). Detta bidrag kallas barn- och elev ersättning.

*Grundbeloppet ska avse ersättning för*

- *omsorg och pedagogisk verksamhet,*
  - *pedagogiskt material och utrustning,*
  - *måltider,*
  - *administration,*
  - *mervärdesskatt, och*
  - *lokalkostnader.*
- (8 kap. 22 § skollagen)

Bidragets storlek, d.v.s. ersättningsnivån per barn, beslutas av kommunfullmäktige och grund- förskolenämnden årligen. Information om bidrag finns i kommunens ”Barn och elev ersättningar” som finns på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

### 3.7 Tilläggsbelopp enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

25 kap. 13 § skollagen (2010:800).

Tilläggsbelopp ska lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Hemkommunen är inte skyldig att lämna tilläggsbelopp för ett barn i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen (8 kap. 23 § skollagen), (25 kap. 13 § skollagen).

Tilläggsbelopp avser ersättning för resurshjälp, anpassning av lokaler eller andra extraordinära stödåtgärder som möjliggör vistelse i pedagogisk omsorg. Tilläggsbeloppet ska vara individuellt bestämt utifrån barnets behov. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformning av de särskilda stödinsatserna (8 kap. 9 § skollagen).

Haninge kommuns bidrag (grundbelopp) inkluderar kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd. I de fall då barn har ett omfattande behov av särskilt stöd ska tilläggsbelopp lämnas efter särskild prövning. Ansökan kan göras av en huvudman. Ansökningsblankett kan hämtas på Haninge kommuns hemsida [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

### 3.8 Rutiner för utbetalning enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Avläsning i barn- elevregistret görs runt den 15:e i varje månad, oavsett veckodag, och utgör underlag för utbetalning av ersättning innevarande månad. Det är viktigt att anordnaren informerar om förändringar beträffande barn som slutar eller byter bokföringsadress.

Utbetalning görs den 20:e i varje månad för innevarande månad. Huvudman ges inloggning för att ta del av specifikation. Samtliga månader slutregleras månaden efter.

## 4 Entreprenad enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

- *Enskilda huvudmän får enligt bestämmelserna i detta kapitel med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildningen (...) enligt denna lag (entreprenad).*
- *De bestämmelser som finns för en utbildning (...) enligt denna lag ska med de undantag som anges i detta kapitel gälla även vid entreprenad.*
- *Inom förskolan (...) får uppgifter överlämnas på entreprenad (23 kap. 1 o 2 §§ skollagen).*

För de uppgifter som läggs på entreprenad ska entreprenören ha anställd personal i enlighet med dessa riktlinjer. Huvudmannen ansvarar för att den som ska bedriva uppgifter på entreprenad uppfyller samma krav som skollagen och dessa riktlinjer ställer på huvudmannen. En huvudman ska också försäkra sig om att de uppgifter som lagts på entreprenad genomförs i enlighet med de nationella styrdokumenterna och grund- och förskolenämndens riktlinjer.

En enskild huvudmans ansvar och skyldighet kvarstår för den del av utbildningen som läggs på entreprenad och förskolechefens ledningsansvar gäller även för den del som läggs på entreprenad. En huvudman ansvarar för uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet inklusive de uppgifter som lagts på entreprenad. Uppföljning och utvärdering av uppgifter som lagts på entreprenad ska särredovisas i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

En huvudman ska omgående lämna skriftlig information till förvaltningen om att uppgifter inom utbildningen lämnats på entreprenad. Information ska gälla vem som ska utföra uppgifterna på entreprenad och vilka uppgifter som ska utföras på entreprenad. Huvudmannen ska också lämna information om hur huvudmannen försäkrat sig om att utbildningsuppgifter kommer att utföras i enlighet med skollagen och grund- och förskolenämndens riktlinjer.

Information ska lämnas till förvaltningen senast vardagen efter att ett avtal har träffats mellan huvudmannen och den som av huvudmannen medgetts utföra uppgifter i utbildningen.

Kopia på avtalet ska medfölja huvudmannens information till förvaltningen.

Uppdragsbeskrivning för de uppdrag som lämnats på entreprenad och huvudmannens avtal med entreprenören ska kunna uppvisas vid tillsyn. Tillsyn genomförs av de uppgifter inom utbildningen som lämnats på entreprenad. Tillsynen får inte försvåras på grund av att utbildning lämnats på entreprenad.

Avtal mellan huvudmän och entreprenörer upphäver inte skollagens bestämmelser och dessa riktlinjer.

## 5. Riktlinjer för verksamheten

### 5.1 Verksamhetens syfte och utformning

#### 5.1.2 Kvalitetskrav för pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg ska genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande. I detta ingår att i samarbete med hemmen främja barns allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Barnen ska förberedas för fortsatt lärande och för utbildning inom skolväsendet.

Verksamheten ska utformas med respekt för barnets rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Den ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Alla som verkar inom verksamheten ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap (25 kap. 2 och 6 §§ skollagen).

#### 5.1.3 Kvalitetskrav för förskolan

I förskola bedrivs utbildning inom skolväsendet som syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vila på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barnens olika behov. Barn ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns allsidiga personliga

utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Alla som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska också vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 4-5 §§ skollagen).

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning (8 kap. 2 § skollagen).

Förskolans värdegrund och uppdrag preciseras i förskolans läroplan (Lpfö 18).

### **5.1.5 Förskolor med konfessionell inriktning**

Undervisningen vid fristående förskolor och fritidshem ska vara icke-konfessionell (1 kap. 7 §).

Om huvudmannen för en fristående förskola eller ett fristående fritidshem har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med de begränsningar som följer av 7 b och 7 c §§ (1 kap. 7 a §).

I en utbildning med konfessionell inriktning får undantag från det som anges i 5 § tredje stycket om att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enbart göras för konfessionella inslag.

Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt och ska skriftligen framgå i förskolans informationsmaterial. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn eller elever är införstådda med detta.

Ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag (1 kap. 7 b §).

Vid fristående förskolor med konfessionell inriktning får konfessionella inslag endast förekomma i begränsad omfattning och vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat barnens vårdnadshavare om (1 kap. 7 c §).

Information enligt 7 c § ska innehålla uppgifter om:

1. Vilka konfessionella inslag som kan förekomma och när de kan förekomma,
2. Vilken likvärdig aktivitet utan konfessionella inslag som erbjuds som ett alternativ till en aktivitet där sådana inslag ingår enligt 7 b § tredje stycket, och
3. En påminnelse om att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt enligt 7 b § andra stycket (1 kap. 7 d).

## 5.2 Barnets rätt till utveckling och lärande enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

### 5.2.1 Barnets bästa

*I all utbildning (...) ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år.*

*Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad (1 kap. 10 § skollagen).*

*Alla barn ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap. 2 § skollagen).*

*Personalen ska föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Minst en gång varje år ska personalen och barnets vårdnadshavare därutöver genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande (utvecklingssamtal). Förskollärare har övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet (8 kap. 11 § skollagen).*

### 5.2.2 Barn i behov av särskilt stöd enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Av skollagen följer att både barn i förskola och i pedagogisk omsorg som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det på något sätt framkommer, t.ex. genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare, att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska barnet ges sådant stöd. I förskolan är det rektorn som ansvarar för att stödet ges medan det i pedagogisk omsorg är huvudmannen som ansvarar. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna (8 kap. 9 § och 25 kap. 2 § skollagen).

### 5.2.3 Barngrupper och miljön enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

*Huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö (8 kap. 8 § skollagen).*

I Haninge kommuns beslut om godkännande anges verksamhetens beräknade antal barn,

antal avdelningar, antal anställda och lokalens adress. Önskar huvudmannen utöka med fler barn, byta verksamhetslokal eller ändra inriktning på verksamheten ska ett nytt godkännande sökas innan ändring genomförs.

Vid utformning av barngrupp ska hänsyn tas till:

- Personalens kompetens
- Barnens ålder
- Barn med annat modersmål än svenska
- Barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling
- Barnens närvarotid
- Lokalernas och utemiljöns storlek och utformning

Kvalitetsbedömning av barngruppernas storlek och sammansättning görs utifrån antalet barn per anställd, personalens utbildningsnivå, barn i behov av särskilt stöd, pedagogiskt arbetssätt och lokalernas utformning. Kvalitetsbedömning kan också göras utifrån hur många andra barn och vuxna ett barn måste relatera till i sin vardag.

#### **5.2.4 Lokaler enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

*(...) ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler. (25 kap. 7 § skollagen)*

Lokalerna/bostäderna ska vara säkra, med goda hygieniska förhållanden och erbjuda en hälsosam miljö. Storlek, utformning, miljö och material ska vara beskaffade så att uppgiften att ge en god pedagogisk verksamhet och omsorg understöds och kan genomföras.

Dokumenterad barnsäkerhetsrund ska göras i de lokaler som ska användas för pedagogisk omsorg innan en verksamhet startas och därefter en gång per år. Dokumenterade rutiner för barnsäkerhet, kriser och försvunna barn ska finnas. Dessa ska uppdateras varje år.

*För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).*

Varje förskola och pedagogisk omsorg ska ha lokaler som är anpassade till det beräknade antalet barn och avdelningar som anges i verksamhetens godkännande. Verksamheten ska bedrivas i säkra, hälsosamma och ändamålsenliga lokaler med hänsyn tagen till barns behov av balans mellan aktiviteter och vila samt god arbetsmiljö.

Lokalerna ska vara så beskaffade att de möjliggör en pedagogisk verksamhet i linje med styrdokumentens krav. Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer för förskolan 2013 ska lokalerna ge möjlighet till omsorg, utveckling och lärande.

Utrymme ska finnas för exempelvis skapande verksamhet, bygg/konstruktion, rollek, rörelse, lek, vila och avkoppling. Varje verksamhet ska ha lokaler som är anpassade till barnantalet oavsett om aktiviteter ofta förläggs utanför lokalerna. Det ska finnas tillgång till lämplig och

säker utomhusmiljö i direkt anslutning till verksamhetens lokaler. Lokalerna ska ha en hög grad av tillgänglighet och säkerhet och erbjuda varje enskilt barn en rimlig yta. Rum där barn vistas ska ha god ventilation och ett naturligt ljus.

Lokalerna bedöms av utbildningsförvaltningen ur ett pedagogiskt perspektiv och skollagens krav, men kan inte godkännas om det finns brister i förhållande till annan lagstiftning. Utbildningsförvaltningen kommer att inspektera lokalerna innan beslut om tillstånd kan fattas. Använder den pedagogiska omsorgen en kompletterande lokal ansvarar huvudmannen för att även denna uppfyller krav enligt ovan, och att den uppfyller andra myndigheters bestämmelser.

I beslutet om rätt till bidrag anges verksamhetens maximalt tillåtna antal platser. Antalet inskrivna barn får inte överstiga det i godkännandet angivna platsantalet oavsett om inskrivna barn är folkbokförda i Haninge kommun eller inte.

Önskar huvudmannen utöka antalet platser ska en ny ansökan om detta lämnas till förvaltningen.

*För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. (2 kap. 35 § skollagen)*

*Huvudmannen ska se till att (...) barnen även i övrigt erbjuds en god miljö (8 kap. 8 § skollagen).*

Bygglov och utlåtande från brandkonsult ska finnas. Bestämmelser för miljö och livsmedelshantering ska vara uppfyllda. Lokalerna ska ha en hög grad av tillgänglighet och säkerhet och erbjuda varje enskilt barn en rimlig yta. Rum där barn vistas ska ha god ventilation och ett naturligt ljus. Lokalerna bedöms utifrån skollagens krav. Lokaler som uppvisar brister i förhållande till annan lagstiftning kan inte godkännas.

Önskar huvudmannen utöka antalet platser ska en ny ansökan om detta lämnas till förvaltningen för godkännande. Minskning av platsantal ska anmälas till förvaltningen.

### **5.2.5 Verksamhet utomhus enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

Huvudmannen ska formulera en konkret plan för hur förskolans verksamhet utomhus ska genomföras. Denna plan ska varje år utvärderas och revideras i samband med arbetet med förskolans verksamhetsplan.

Hyr eller äger huvudmannen en egen gård där barnen kan vistas ska den kontrolleras och besiktigas av huvudmannen utifrån barnsäkerhet och barnens behov.

Använder huvudmannen egen eller abonnerad buss för olika aktiviteter är det huvudmannens ansvar att transporten sker barnsäkert.



### 5.2.6 Måltider enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Enligt Livsmedelsverkets ”Bra mat i förskolan - Råd för förskola och familjedaghem” från 2007 ska måltiderna som serveras ur närings synpunkt vara riktigt sammansatta utifrån barnets behov för att växa och utvecklas rätt, samt vara av god kvalitet. Det ska vid behov serveras specialkost. Måltiderna ska vara jämt fördelade över den tid av dagen som barnen vistas i verksamheten. Måltiderna äts med fördel i en trevlig miljö. Mer om måltider finns att läsa på Livsmedelsverkets hemsida [www.slv.se](http://www.slv.se).

I begreppet omsorg ingår att barnen serveras varierade och näringsrika måltider. Ytterligare information finns i Haninge kommuns kostpolicy, som antogs i kommunstyrelsen i december 2011, och i dokumentet ”Stöd för kvalitetssäkring av förskolans måltider” som finns att läsa på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

### 5.2.7 Barnsäkerhet enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

*Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg (8 kap. 2 § skollagen).*

Huvudmannen är ansvarig för barnets säkerhet. Barn som är inskrivna i verksamheten och som har registrerats av utbildningsförvaltningen eller av barnens hemkommuner omfattas av kommunens barnolycksfallsförsäkring. Se [www.haninge.se](http://www.haninge.se) för mer information

Dokumenterad barnskydds rond ska göras innan en verksamhet startas och därefter en gång per år. Dokumenterade rutiner för barnsäkerhet, brand, kriser och försvunna barn ska finnas. Dessa rutiner och planer ska uppdateras varje år.

Förskolans och den pedagogiska omsorgens personal ska dagligen registrera barnens närvaro och frånvaro. Barnlistor ska sparas och närvarolistor för de senaste tolv månaderna ska finnas tillgängliga vid tillsyn. Personalen ska ha kunskaper i barnolycksfall och första hjälpen.

Plan för personalens utbildning inom områdena brandsäkerhet och första hjälpen för barn ska finnas. Tillbud och olyckor ska dokumenteras och utredas av huvudmannen. Vårdnadshavare ska omgående informeras.

Observera att vissa olyckor ska anmälas till kommunen och/eller vårdnadshavarnas försäkringsbolag.

Tillbud och olyckor av allvarigare slag ska dokumenteras och visas vid tillsynsbesök.

### 5.2.8 Anmälningsskyldighet till socialtjänsten enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Huvudman för pedagogisk omsorg och den som är anställd inom pedagogisk omsorg, huvudman för fristående förskola och den som är anställd i en fristående förskola

*...ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 14§ och offentlighets -och sekretesslagen (2009:400).*

*Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1§ socialtjänstlagen (2001:453) (29 kap. 13 § skollagen).*

Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa: (...) 4. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga (...) (29 kap. 13 § skollagen).

Huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 29 kap. 14 § skollagen.

### **5.2.9 Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

*Enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn.*

*Enligt 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) ska förskollärare eller annan personal som får vetskap om att ett barn far illa eller blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäla detta till förskolechefen. Förskolechefen är i sin tur skyldig att anmäla till huvudmannen, som är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de upplevda kränkningarna samt vidta de åtgärder som behövs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.*

*(...) personal som får kännedom om att ett barn (...) anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till(...).*

*För verksamhet som avses i 25 kap. (...) gäller det för den personal som huvudman utser (6 kap. 10 § skollagen).*

*Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.*

*Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.*

*Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling (6 kap. 9 § skollagen).*

Det är Skolinspektionen, inte kommunen, som har tillsynsansvaret gällande verksamheternas arbete utifrån skollagens bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling. Se 26 kap. 4 § skollagen (2010:800).

#### **5.2.10 Skyldighet att vidta aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter**

Enligt diskrimineringslagen (2008:567) ska alla huvudmän inom ramen för sin verksamhet bedriva ett arbete med aktiva åtgärder för att inom verksamheten motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att 1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten, 2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder, 3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och 4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3.

Det ska finnas riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa ska följas upp och utvärderas regelbundet. Arbetet med aktiva åtgärder ska dokumenteras skriftligen varje år.

För ytterligare information se diskrimineringslagens 3 kap.

## **6. Särskilt för pedagogisk omsorg**

Om verksamheten inte varit i bruk under en sammanhängande period av ett år genomför utbildningsförvaltningen en tillsyn av vid uppstarten av verksamheten. Detta för att säkerställa att förhållandena gällande den av grund- och förskolenämnden tidigare godkända ansökan fortfarande är aktuell.

Skollagens 25 kap. 11 § säger att när barn tas emot i enskild pedagogisk omsorg där deras vårdnadshavare arbetar får kommunen inte lämna bidrag för fler barn till vårdnadshavaren än det antal barn till andra som har tagits emot.

### **6.1 Familjedaghem**

Ett familjedaghem kännetecknas av att en dagbarnvårdare arbetar i det egna hemmet med en liten barngrupp. Bostaden som ska användas ska uppfylla vissa krav som gäller för familjedaghem.

I en större verksamhet med anställd personal, eller som bedrivs huvudsakligen i en annan lokal än bostaden, kan det behövas ytterligare tillstånd från Stadsbyggnadsnämnden för att bedriva verksamheten. Det är huvudmannens ansvar att kontakta

stadsbyggnadsförvaltningen för att kontrollera om det behövs anmälan om bygglov eller förändring av verksamhet.

## 6.2 Flerfamiljssystem

Ett flerfamiljssystem kännetecknas av att föräldrar, genom exempelvis en gemensam ekonomisk förening eller handelsbolag, bildar ett ”flerfamiljssystem”. Företaget kan anställa en pedagog som utför pedagogisk omsorg i familjernas bostäder.

Två eller flera familjer kan driva flerfamiljssystem i gemensam lokal och/eller de egna hemmen. Lokalen/bostaden som avses användas för verksamheten ska uppfylla samma krav som gäller för familjedaghem och ska godkännas av förskolenämnden.

I ett flerfamiljssystem där flera föräldrar och olika familjer arbetar är det möjligt att begränsa verksamheten till de barn i de familjer som ingår i systemet utan att rätten till bidrag inskränks.

Av 25 kap. 7 § skollagen följer att pedagogisk omsorg ska bedrivas i grupper med en lämplig sammansättning och storlek. I en barngrupp skapas förutsättningar för relationer och delaktighet i ett sammanhang med andra barn. Ett positivt samspel mellan barnen i gruppen är viktigt och en barngrupps storlek kan bli för liten. En konsekvens av en för liten barngrupp kan vara att det endast i begränsad omfattning uppstår samspel och lek, vilket kan ha en negativ påverkan på barnens utveckling och lärande.

För verksamheten gäller samma krav som för familjedaghem.

## 6.3 Barnsäkerhet

En dokumenterad och daterad barnskydds rond ska genomföras årligen. Barnskydds rondens ska omfatta såväl inomhus- som utomhusmiljön, lekmaterial samt lekredskap. Det ska framgå vilka brister som konstaterats. Bristerna ska snarast åtgärdas. Barnskydds ronderna granskas vid tillsynen.

- Brandskyddet ska vara uppfyllt med fungerande brandvarnare, brandsläckare, brandfilt etcetera. Fungerande utrymningsvägar och rutiner för utrymning ska finnas.
- Elektriskt material är CE-märkt och felfritt, eluttag och kontakter är petskyddade och jordade i våtutrymmen samt vid diskbänk. Elmaskiner och hushållsapparater förvaras oåtkomligt för barn.
- Mediciner, farliga vätskor och kemikalier förvaras inlåsta och oåtkomliga för barn.
- Knivar och andra vassa föremål förvaras i lådor med spärr. Tobak och alkohol förvaras oåtkomligt för barn och miljön är rökfri.
- Spisen har håll- och tippskydd, luckspärr samt ett beröringsskydd om ugnsluckan blir varm.
- Fönster och balkongdörrar är försedda med säkerhetsspärrar och klämskydd.
- Persiennsnören eller andra snören som medför strypningsrisk ska inte finnas.
- Hyllor, skåp etcetera är förankrade i väggen.

- Barnsängar, barnstolar, barnvagnar och skötbord är godkända.
- Giftiga, farliga och allergiframkallande växter ska inte förekomma.
- Grindar ska ha barnsäkra lås både inne och ute.
- Alla leksaker och lekredskap ska vara godkända och certifierade.
- Den tomt som används för lek och utomhusaktiviteter ska vara trafiksäker.
- Eventuella brunnar i utomhusmiljön ska vara säkrade. Säkerhetsåtgärder ska vara vidtagna vid närhet till vattendrag, pool, damm eller dylikt.

Rutiner för hur arbetet med barnsäkerheten systematiskt organiseras ska finnas dokumenterade i handlingsplaner. Handlingsplanerna ska beskriva rutiner i händelse av brand och utrymning, barnolycksfall och akut sjukdom, när ett barn försvinner samt för andra kris- och katastrofsituationer. Handlingsplanen för kris- och katastrofsituationer ska ange konkreta råd och anvisningar för hanterandet av oväntade händelser som kan uppstå i verksamheten. Med kris avses händelser som i vardagen kan inträffa i en pedagogisk omsorg, som till exempel olyckor av olika slag eller att ett barn försvinner. Katastrof anger att händelsen är omfattande och orsakar stort mänskligt lidande, där sedvanliga insatser inte räcker till.

I ett förebyggande barnsäkerhetsarbete ingår att inneha aktuell utbildning i Första hjälpen samt brandskydd.

Alla verksamheter oavsett antal inskrivna barn, ska enligt lagen om skydd mot olyckor, bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete (Statens räddningsverk ”Allmänna råd” SRVFS 2004:3).

Huvudmannen är ansvarig för barnens säkerhet under den tid de vistas i verksamheten.

Barn som är inskrivna i verksamheten och har registrerats av förvaltningen eller av barnens hemkommuner omfattas av stadens barnolycksfallsförsäkring. Läs mer försäkringsvillkor på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

Verksamhetsansvarig ska dagligen registrera barnens närvaro och frånvaro.

Huvudman och personal ska ha kunskaper i barnolycksfall/första hjälpen.

Tillbud och olyckor ska dokumenteras och utredas av huvudmannen. Vårdnadshavare ska omgående informeras. Observera att vissa olyckor ska anmälas till kommunen och/eller vårdnadshavarnas försäkringsbolag.

#### 6.4 Barngruppens sammansättning och storlek

Av 25 kap. 7 § skollagen följer att pedagogisk omsorg ska bedrivas i grupper med en lämplig sammansättning och storlek.

Det är viktigt att barngruppens sammansättning och storlek främjar ett gruppinriktat

arbetsätt som tillgodoser både det enskilda barnets och gruppens behov samt främjar ett positivt samspel mellan barnet och gruppen.

Vid utformningen av barngruppen tas hänsyn till faktorer som personalens kompetens, barnens ålder, barn med annat modersmål än svenska, barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling, lokalernas storlek och utformning, barnens närvarotider samt förhållandet mellan personalens egna barn och andra barn i gruppen.

### 6.5 Krav på fungerande vikariesystem

För att en huvudman inom familjedaghem, flerfamiljsystem eller övrig pedagogisk omsorg ska kunna upprätthålla en fullgod service, barnsäkerhet och en god kvalitet i verksamhetens innehåll måste det finnas system och beredskap för både kortare och längre tids personalfrånvaro.

Information om vikariesystem och vikarieberedskap ska redovisas på verksamhetens hemsida.

Vid ansökan om godkännande om att starta verksamhet inom pedagogisk omsorg ska ett vikariesystem och en vikarieberedskap presenteras.

Vikarieberedskap ska finnas dokumenterad och omfatta hur verksamheten upprätthåller god pedagogisk omsorg vid längre tids personalfrånvaro. Beredskapen ska innehålla på vilket sätt godkänd personaltäthet kan upprätthållas i verksamheten och hur detta sker. Sker det genom anställningsavtal, entreprenadavtal, samarbetsavtal eller annat avtal med exempelvis bemanningsföretag ska gällande lagstiftning beaktas. Det ska även framgå av den dokumenterade beredskapen hur verksamheten vid längre tids frånvaro ska organiseras och var den ska bedrivas, exempelvis om verksamheten ska bedrivas i hemmet, i en kollegas hem med vikarie eller i kompletterande lokal.

Observera att tillfälliga medhjälpare i verksamheten, exempelvis familjemedlemmar eller tidigare kollegor, inte kan betraktas som vikarier om inte giltigt avtal upprättas. Föräldrar till inskrivna barn ska vara informerade om både vikariesystem och vikarieberedskap.

I ett anställningsavtal är det huvudmannen som har ett arbetsgivaransvar för den anställde, varför bestämmelser om registerkontroll för personal gäller. Huvudmannen ska vara registrerad som arbetsgivare hos Skatteverket.

### 6.6 Övrigt

Beslut om att ett barn/en elev ska ha rätt till plats i fristående förskola eller fritidshem, på grund av eget behov/särskilt stödbehov enligt 8 kap. 5 och 7 §§ eller 14 kap. 5, 6 och 7 §§ skollagen, fattas av utbildningsnämnden. Har en elev beviljats denna rätt kan pedagogisk omsorg erbjudas som alternativ om vårdnadshavare önskar det.

Huvudmannen ansvarar för att i enlighet med dessa riktlinjer kontrollera barnets rätt till plats i pedagogisk omsorg.

## 7. Klagomålshantering

### 7.1 Pedagogisk omsorg

En kommun ska systematiskt följa upp och utvärdera sådan verksamhet som avses i 25 kap. 2–5 §§ i skollagen. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i sådan verksamhet som avses i 2–5 §§ ska kommunen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Kommunen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot verksamheten. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Motsvarande gäller enligt 25 kap. 10 § för enskild huvudman som kommunen har förklarat har rätt till bidrag för pedagogisk omsorg.

### 7.2 Fristående förskola

*Om det vid uppföljning, genom klagomål eller annat sätt framkommer att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas (4 kap. 7 § skollagen).*

*Huvudman ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt (4 kap. 8 § skollagen).*

## 8. Systematiskt kvalitetsarbete

### 8.1 Pedagogisk omsorg

Huvudmannen för pedagogisk omsorg ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras (25 kap. 7§).

Ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmannen varje år följer upp, utvärderar och föreslår åtgärder för att säkerställa kvalitetsutvecklingen i den pedagogiska omsorgen. Haninge kommuns kunskapskontroller och skolplanenkät kan ingå som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. I utvärderingen ska framgå den pedagogiska omsorgens utvecklingsområden för nästkommande år.

En huvudmans systematiska kvalitetsarbete ska inkludera verksamhet som lagts på entreprenad.

Det systematiska kvalitetsarbetet innebär att huvudman, eventuell personal, föräldrar, barn och tillsynsmyndighet får kunskap och insyn i den pedagogiska omsorgens kvalitet, förutsättningar och möjligheter till kvalitetsförbättring.

En huvudman ska löpande genomföra en egenkontroll av den pedagogiska omsorgen i enlighet med nämndens instruktioner. Huvudmannen ska kontinuerligt uppdatera uppgifter på egna och kommunens hemsida.

## 8.2 Fristående förskola

En huvudman för förskola ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser för att utveckla utbildningen

Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen ska genomföras även på förskolenivå.

Det är rektorn som ansvarar för arbetet på enhetsnivå och det ska genomföras under medverkan av förskolans personal. Även barnen och deras vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på arbetet ska vara att de nationella målen som finns för utbildningen uppfylls och arbetet ska dokumenteras (4 kap. 3-6 §§ skollagen).

Ett av syftena med arbetet är att huvudmannen, personal, föräldrar, barn och tillsynsmyndigheten får kunskap och insyn i förskolans kvalitet, förutsättningar och möjligheter till kvalitetsförbättring.

Uppdraget, att genomföra det systematiska kvalitetsarbetet, beskrivs närmare i kapitel 2.6 och 2.8 i förskolans läroplan (Lpfö 18).

Det systematiska kvalitetsarbetet innebär att huvudmannen varje år ska följa upp, utvärdera och föreslå åtgärder för att säkerställa kvalitetsutvecklingen i förskolan. Utvärdering ska genomföras så att det är möjligt att bedöma hur väl förskolan arbetat i relation till läroplanens mål. Utvärderingen ska identifiera vilka förutsättningar och arbetsprocesser som är nödvändiga för att uppfylla de nationella målen. I utvärderingen ingår att formulera förskolans utvecklingsområden för nästkommande år.

Barns utveckling och lärande ska följas, dokumenteras och analyseras för att det ska vara möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål och intentioner. Detta ska göras genom bland annat Haninge kommuns kunskapskontroller. Läs mer om "Kvalitetskriterier för förskolor" på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

Det systematiska kvalitetsarbetet ska inkludera verksamhet som lagts på entreprenad.

En huvudman ska årligen genomföra en egenkontroll av förskolan som en del i kommunens tillsynsansvar, i enlighet med grund -och förskolenämndens riktlinjer.

Huvudmannen ska kontinuerligt uppdatera uppgifter på egna och kommunens hemsida.



## 9. Övergripande krav på verksamheten

### 9.1 Personal

#### 9.1.1 Pedagogisk omsorg

*För bedrivande av pedagogisk omsorg ska det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnets behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses (25 kap. 7 § skollagen).*

Detta innebär att personal ska ha en utbildning med inriktning mot barn, d.v.s. grundläggande utbildning när det gäller barnkunskap och pedagogik, eller erfarenhet av att arbeta med barn i de åldrar det gäller, d.v.s. erfarenhet av arbete i barngrupp exempelvis i förskola eller fritidshem.

Den pedagogiska omsorgens personal ska vara anställd i det företag som innehar rätt till bidrag för verksamheten. För de uppgifter som lagts på entreprenad ska entreprenören ha egen anställd personal.

Huvudmannen ansvarar för att personalen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för pedagogisk omsorg och att personalen bedriver verksamheten i enlighet med gällande föreskrifter och grund- och förskolenämndens riktlinjer.

Personal som behärskar det svenska språket ska finnas i tillräcklig omfattning i verksamheten för att garantera att barnen får egen språkutveckling i svenska.

För att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet ska kunna tillgodoses ska det i pedagogisk omsorg finnas personal med utbildning för, eller erfarenhet av, att ha arbetat med barn i de åldrar det gäller. Betyg eller intyg på utbildning eller erfarenhet inom de åldrar det gäller ska kunna uppvisas vid ansökan om tillstånd.

#### 9.1.2 Fristående förskola

*Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap 3 § skollagen).*

Rektorn:

*Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.*

*Rektorn ska benämnas på detta sätt. Benämningen ska förbehållas den som har en anställning som rektor.*

*En ställföreträdare får utses för en rektor (2 kap. 9 § skollagen).*

*Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller i andra författningar.*

*Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskoleenheten som har tillräckligt kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som anses i första stycket, om inte annat anges (2 kap. 10 § skollagen).*

Rektorns ansvar och uppdrag anges i 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen och preciseras i förskolans läroplan 2.8 (Lpfö 18).

*Som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt (2 kap. 11 § skollagen).*

Med hänvisning till rektorns ansvar och uppdrag ska rektorn vara högskoleutbildad, examinerad pedagog med inriktning på de åldrar som verksamheten vänder sig till (förskollärare) eller ha en likvärdig utbildning och erfarenhet som innebär att utbildningens krav kan tillgodoses. Samma kompetenskrav som gäller för rektorn gäller även för en rektors ställföreträdare, eller den person som ges uppdrag att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och beslut.

*Varje huvudman ska se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning och vara genomförd inom fem år efter tillträdesdagen.*

*Skyldigheten för en huvudman enligt första stycket gäller inte i fråga om rektorer som*

- tidigare har gått befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning,
- genom annan utbildning eller yrkeserfarenhet har förvärvat kunskaper som av en högskola som anordnar befattningsutbildning har jämförats med sådan utbildning, eller
- den 1 juli 2019 är verksamma som rektorer (...) (2 kap. 12 § skollagen).

**Förskollärare:**

*Som utgångspunkt gäller att endast den som har legitimation som förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).*

*Förskollärare som inte uppfyller kraven i 13 § får trots det bedriva undervisning i fristående förskolor med särskild pedagogisk inriktning (2 kap. 17 §).*

*Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till barnen, får en annan förskollärare bedriva undervisningen. En sådan förskollärare ska*

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

*En person som anses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 §).*

Förskollärarens ansvar och uppdrag preciseras i förskolans läroplan (Lpfö 18) under mål och riktlinjer 2 – 2.7. Anställning av förskollärare regleras i 2 kap. 20-22 a §§ skollagen. För varje grupp/avdelning/arbetslag bör det finnas minst en förskollärare.

Övrig personal:

*Utöver förskollärare får det i undervisningen finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas (2 kap. 14 § skollagen).*

### **9.1.3 Kompetensutveckling och övriga krav gällande personal enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

*Huvudmannen ska se till att personalen (...) ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att förskollärare (...) och annan personal (...) har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).*

*För bedrivande av pedagogisk omsorg ska den ansvariga huvudmannen ~~ska~~ se till att personalen som har hand om omsorgen ges möjlighet till kompetensutveckling (25 kap. 7 § skollagen).*

## **9.2 Registerkontroll av personal enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

Huvudmannen ansvarar för att denna kontroll genomförs i enlighet med skollagen.

Av skollagen följer att den som erbjuds en anställning inom förskolan eller pedagogisk omsorg ska för den som erbjuder anställningen visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp registerutdrag får inte anställas. Registerutdrag enligt lagen om belastningsregister ska visas upp även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete i förskolan/pedagogiska omsorgen under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,
2. under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning som tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom förskolan/pedagogiska omsorgen, eller
3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom förskolan/pedagogiska omsorgen.

Kontrollen ska dokumenteras endast genom en anteckning om att utdraget har visats upp av den inom verksamheten som beslutar om att anställa, anlita eller ta emot personen i fråga. Någon annan dokumentation får inte göras.

Den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon lämnat ett registerutdrag. På begäran av den som har lämnat ett registerutdrag ska det återlämnas i original (2 kap. 31-33 §§)

skollagen).

Registerutdrag ska lämnas innan anställning avtalas. Arbetsgivaren avgör, efter bedömning av inlämnat registerutdrag, om en arbetssökande ska anställas.

Bestämmelserna för registerkontroll gäller även för entreprenörer.

Huvudmannens dokumentation av uppvisade utdrag ur belastningsregistret ska kunna visas vid tillsyn. Skyldigheten att visa utdrag ur belastningsregistret gäller även för praktikanter.

### 9.3 Tystnadsplikt

#### 9.3.1 Enskild pedagogisk omsorg

*Den som är eller har varit verksam inom en enskild fristående förskola/ pedagogisk omsorg får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden (29 kap. 14 § skollagen).*

#### 9.3.2 Fristående förskola

*Den som är eller har varit verksam inom en fristående förskola (...) får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden (29 kap. 14 § skollagen).*

### 9.4 Anmälningsplikt enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Bestämmelsen om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva förskolenämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2011:453) samt i 29 kap. 13 § skollagen (2009:800).

### 9.5 Barn och vårdnadshavares inflytande enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

*Barn (...) ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och de ska hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens (...) inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad (4 kap. 9 § skollagen).*

Detta ska ses mot bakgrund av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa, 1 kap. 10 §, där det framgår att barn ska ges möjligheter att komma till tals i frågor som berör dem.

*Vårdnadshavare för barn i förskolan (...) ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen (4 kap. 12 § skollagen).*

*Vid varje förskolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen och deras vårdnadshavare. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen och vårdnadshavarna.*

*Inom ramen för ett eller flera sådana forum ska barnen och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.*

*Rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd och att informations- och samrådsskyldigheten fullgörs (4 kap. 13 § skollagen).*

Information till barn och vårdnadshavare:

*Barnen och vårdnadshavarna ska informeras om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. De ska också informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Rektorn ansvarar för att sådan information lämnas (4 kap. 14 § skollagen).*

## 9.6 Avgifter enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

*Avgifter som huvudmannen för en fristående förskola tar ut får inte vara oskäligt höga (8 kap. 20 § skollagen).*

Det definieras i skollagens 25 kap. 10 § punkt 4 att avgifter för plats i pedagogisk omsorg inte får vara oskäligt höga.

Kommunfullmäktige i Haninge kommun har beslutat att maxtaxan (Prop. 1999/2000:129) gäller, vilket innebär att enskild huvudman ska följa regelverk för maxtaxan. Någon avgift/kostnad utöver maxtaxan får inte tas ut för en plats i fristående förskola/enskild pedagogisk omsorg. Lägre taxa än maxtaxan eller avgiftsfrihet ska gälla likvärdigt för alla inskrivna barn.

För enbart allmän förskola får ingen avgift tas ut.

Läs mer om maxtaxan i Regelverk för maxtaxan gällande förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

## 10. Öppettider

### 10.1 Enskild pedagogisk omsorg

En huvudman ska i sitt informationsmaterial/webbplats ange Haninge kommuns regler för ramtiden och att barn/elever har rätt till omsorg inom denna tid om behov finns.

Den ramtid som anges i dessa riktlinjer är den maximala öppettid en verksamhet ska kunna erbjuda.

Föräldrarnas behov av öppettider ska kontinuerligt följas upp av huvudmannen.

Huvudman och föräldrar kan komma överens om kortare öppettider under förutsättning av att alla föräldrars behov har beaktats. Huvudmannen måste ändra verksamhetens öppettider

om en enskild förälder får behov av längre öppettider inom ramtiden. Förändras föräldrarnas behov av omsorgstid ska verksamhetens öppettider anpassas efter senast 14 dagar.

Barn ska erbjudas alternativ pedagogisk omsorg om en verksamhet ska ha stängt exempelvis för semester eller kompetensutveckling. Alternativ omsorg kan endast ges i godkänd verksamhet enligt skollagen.

Pedagogisk omsorg, som alternativ för förskola, ska kunna tillhandahållas alla helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton inom ramtiden kl. 06.30-18.30.

För skolbarn upp till och med 9 år (grundskola år 1 – 3) gäller ramtiden helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton från 06:30 till skoldagen börjar och skoldagens slut till 18.00. Heldagsomsorg ska erbjudas vid lov och studiedagar.

För skolbarn mellan 10-12 år (grundskola år 4 – 6), och som har beslutad rätt till fritidshem, gäller samma regler som för fritidshem (grundskola år 1 – 3).

## 10.2 Fristående förskola

Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete, studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Huvudmannen ska i sitt informationsmaterial/på sin webbplats ange Haninge kommuns regler för ramtiden och att föräldrar har rätt till omsorg inom denna tid om behov finns. Har huvudmannen en hemsida för verksamheten ska denna information läggas ut även där.

Föräldrarnas behov av öppettider ska kontinuerligt följas upp av huvudmannen. Huvudmannen och föräldrarna kan komma överens om kortare öppettider under förutsättning att alla föräldrars behov har beaktats. Huvudmannen måste dock ändra verksamhetens öppettider om en enskild förälder får behov av längre öppettider inom ramtiden. Förändras föräldrarnas behov av omsorgstid ska verksamhetens öppettider anpassas efter senast 14 dagar.

Föräldrar ska erbjudas alternativ förskola om en verksamhet ska ha stängt för exempelvis semester, konferens eller kompetensutveckling. Huvudmannen ska i sitt informationsmaterial och på hemsidan för verksamheten informera att annan verksamhet erbjuds.

Läs mer i ”Riktlinjer för förskola och pedagogisk omsorg i Haninge kommun”,  
[www.haninge.se](http://www.haninge.se).

## 11. Språk enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Enligt språklagen (2009:600) är svenska huvudspråk i Sverige. Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenska språket används och utvecklas. Var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska.

Därutöver ska den som tillhört en nationell minoritet ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska) och den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.

Den som har ett annat modersmål än de språk som anges ovan ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål (för modersmål i förskolan, se språklagen 7.2).

(4, 6, 7 och 14 §§ språklagen)

Enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk står i 6 § att Haninge kommun har ett särskilt ansvar gällande finska. I 17 § preciseras innebörden till att Haninge kommun ska erbjuda barn med finska som modersmål plats i förskola där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska.

En fristående förskola/pedagogisk omsorg som godkänts enligt skollagen och som vill ha en särskild språkprofil ska följa språklagen (2009:600) och Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

### 11.1 Modersmål enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål (8 kap. 10 § skollagen).

I förskolans läroplan, kapitel 2.2, anges att förskolan ska sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. Varje förskola ska formulera en plan för arbetet med modersmålsstöd.

Det går att ansöka om ersättning för modersmål via blankett som finns på [www.haninge.se](http://www.haninge.se).

## 12. Köregler, inskrivningar och uppsägningar enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

### 12.1 Haninge kommuns gemensamma kösystem enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Haninge kommun har ett gemensamt elektroniskt kösystem för förskolor, där även pedagogisk omsorg är med. Systemet innebär att en vårdnadshavare via webben ställer sitt barn i kö till en förskola eller pedagogisk omsorg.

### 12.2 Krav på öppenhet enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

*Varje fristående förskola ska vara öppen för alla barn som ska erbjudas förskola, om inte den kommun där förskoleenheten är belägen medger undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär.*

*Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt ett barn, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för barnet enligt 8 kap. 23 § andra stycket (8 kap. 18 § skollagen).*

Öppenhetskravet innebär att en förskolas köregler inte får diskriminera enskilda barn eller grupper av barn. Skollagens möjlighet för avsteg från öppenhetskravet gäller följande situation:

*Grund- och förskolenämnden kan medge undantag med hänsyn till verksamhetens särskilda karaktär (8 kap. 18 § skollagen). Huvudmannen ska i dessa fall ansöka om ett generellt avsteg från öppenhetskravet samt motivera på vilket sätt verksamhetens karaktär förutsätter ett sådant avsteg. Avsteg kan exempelvis beviljas för företag som ordnar förskola för sin personal, för föräldrakooperativ och flerfamiljssystem som i sin organisation förutsätter medlemskap och/eller att föräldrar deltar aktivt med insatser i form av exempelvis städning, matlagning och jourarbete i barngrupp.*

## 12.3 Köregler

### 12.3.1 Enskild pedagogisk omsorg

Barn/elever som söker plats i en enskild pedagogisk omsorg får inte diskrimineras. Huvudmannen ska därför ha dokumenterade köregler som anger vad som gäller för att få plats i huvudmannens verksamhet.

Har en pedagogisk omsorg medgetts avsteg från öppenhetskravet enligt 25 kap. 10 § sista stycket i skollagen ska det anges i verksamhetens köregler.

Enskild pedagogisk omsorg inte får kräva någon form av köavgift av föräldrarna.

### 12.3.2 Fristående förskola

Fristående förskolor ska ha egna dokumenterade köregler. Av köreglerna ska framgå att verksamheten är öppen för alla barn som har rätt till motsvarande kommunal plats. Har förskolan medgetts avsteg från öppenhetskravet enligt 8 kap. 18 § skollagen ska det anges i förskolans köregler.

Skollagen anger att en huvudman ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning (8 kap. 8 § skollagen).

Diskrimineringslagen (2008:567) anger att barn som söker till en verksamhet inte får diskrimineras. Urvalet ska göras på de grunder som utbildningsförvaltningen kan godkänna (8 kap. 19 § skollagen).

Huvudmannen ska i sitt informationsmaterial och på hemsidan för verksamheten informera om vilka köregler som utbildningsförvaltningen har godkänt.

Förskolan får inte kräva någon form av köavgift av föräldrarna.



## 13. Rutiner för inskrivning och uppsägning enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Huvudmannen ansvarar för att kontrollera att inskrivnings- och utskrivningsdatum är korrekta.

### 13.1 Inskrivning av barn enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Överenskommelse om att ett barn ska börja i enskild fristående förskola eller pedagogisk omsorg ska alltid göras skriftligen mellan huvudmannen och barnets vårdnadshavare. På denna överenskommelse ska datum anges för när barnets faktiska vistelse i verksamheten påbörjas. Huvudman ska meddela förvaltningen innan barnet börjar i verksamheten.

Huvudmannen ansvarar för att det finns en lokalt skriftligt utformad invägningsrutin.

### 13.2 Uppsägning av plats enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Barnets vårdnadshavare ska säga upp platsen skriftligen och på uppsägningsblanketten ange barnets sista närvarodag. Uppsägningen ska skrivas under av huvudmannen och vårdnadshavare eller sägas upp via e-tjänst. Information om uppsägning måste meddelas förvaltningen. Vårdnadshavarens uppsägningstid är en månad.

Huvudmannen ska säga upp en plats som stått outnyttjad i en månad. Information om huvudmannens beslut att säga upp platsen ska skickas till förvaltningen och till vårdnadshavaren. Undantag kan göras från denna regel på grund av medicinska skäl. Bedömning och beslut om undantag fattas av utbildningsförvaltningen.

Huvudmannen ansvarar för att barn erbjuds plats i enlighet med dessa riktlinjer.

## 14 Barns rätt till plats

### 14.1 Pedagogisk omsorg som alternativ till förskola eller fritidshem

Som alternativ till förskola kan barn erbjudas plats i pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det (25 kap. 2 § skollagen). Denna bestämmelse omfattar endast barn som kommunen är skyldig att erbjuda förskola eller fritidshem.

### 14.2 Rätt till förskola

Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i förskoleklassen eller i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola enligt vad som anges i 8 kap. 4 – 7 §§ skollagen. Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger (8 kap. 3 § skollagen).

Med bosatt avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första och tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716) eller
3. har rätt till utbildning eller annan verksamhet enligt denna lag till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer (29 kap. 2 § skollagen).

Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola (...).

Barn ska även i andra fall erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola (8 kap 5 - 7 §§ skollagen).

Beslut om att ett barn ska ha rätt till plats i fristående förskola på grund av egna behov enligt 8 kap. 5 och 7 §§ skollagen fattas av grund- och förskolenämnden efter ansökan från barnets vårdnadshavare.

Huvudmannen ansvarar för att kontrollera barnets rätt till förskola.

### 14.3 Allmän förskola

*Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året (8 kap. 4 § skollagen).*

Huvudman för en fristående förskola är skyldig att inom ramen för sin verksamhet tillhandahålla allmän förskola för de barn som är inskrivna i förskolan.

För allmän förskola utgår ingen föräldraavgift.

## 15 Övergång till förskoleklass fristående förskola och enskild pedagogisk omsorg

Huvudman ska ha skriftliga rutiner för överlämnande till förskoleklass.

Föräldrar kan ansöka om uppskjuten skolplikt, vilket innebär att ett barn inte börjar i förskoleklass och att barnet i stället ska vara kvar i förskolan/pedagogisk omsorg som sexåring.

## 16. Tillsyn enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Haninge kommun ansvarar för tillsynen över fristående förskolor, fritidshem som inte hör till någon skola samt pedagogisk omsorg vars huvudmän kommunen har godkänt. Med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den granskade verksamheten uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta beslut om åtgärder som behövs för att huvudmannen ska rätta fel som upptäcks vid granskningen. I tillsynen ingår att lämna råd och vägledning (26 kap. 2, 4 och 9 §§ skollagen). Det övergripande syftet med tillsyn är att höja kvaliteten i den verksamhet som granskas. Vid tillsynen får det allmänna insyn i verksamheten.

Tillsyn kan genomföras både föranmält och oanmält.

En tillsynsmyndighet har för sin tillsyn rätt att på plats granska sådan verksamhet som står under dess tillsyn. Tillsynsmyndigheten har i den omfattning det behövs för tillsynen rätt att få tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten (26 kap. 6 § skollagen).

Den vars verksamhet står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen (26 kap. 7 § skollagen).

Tillsynen omfattar även de uppgifter som lagts på entreprenad. Kontroll görs av avtal gällande de uppgifter som lagts på entreprenad, entreprenörens utförande av uppgifterna och hur en entreprenör uppfyller nämndens riktlinjer under kapitel 9.2, krav för godkännande.

I nämndens tillsyn ingår att ta emot och utreda synpunkter/anmälningar från föräldrar eller medborgare.

### 16.1 Ingripanden vid tillsyn enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola

Om det vid tillsyn framkommer brister i verksamheten utifrån skollagen och dessa riktlinjer kan grund- och förskolenämnden besluta om ingripande i form av anmärkning, föreläggande, återkallelse eller tillfälligt verksamhetsförbud. Nämnden kan under vissa förutsättningar även avstå från ingripande.

#### **Föreläggande**

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 7 § första stycket eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 7 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet (26 kap. 8 § skollagen).

En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman (...) att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna (26 kap. 10 § skollagen) .

Ett föreläggande enligt detta kapitel får förenas med vite (26 kap. 27 § skollagen).

### **Anmärkning**

En tillsynsmyndighet får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman (...) en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen).

### **Avstående från ingripande**

En tillsynsmyndighet får avstå från att ingripa om överträdelserna är ringa, den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (26 kap. 12 § skollagen).

### **Återkallelse av godkännande**

En tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande eller ett beslut om rätt till bidrag som nämnden har meddelat enligt skollagen om 1. ett föreläggande enligt 10 § inte har följts, och 2. missförhållandet är allvarligt (26 kap. 13 § skollagen).

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2, tredje stycket och 6 § (16 kap. 14§).

Ett godkännande av en enskild som huvudman för pedagogisk omsorg får återkallas om förutsättningarna för godkännande enligt 25 kap. 10 § första stycket 1 och 2 och andra stycket inte längre är uppfyllda. Lag (2022:241)

En kommun får återkalla ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem och som kommunen har meddelat enligt denna lag, om den enskilde har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om tvångslikvidation. Lag (2022:115) (16 kap. 14a).

En kommun ska återkalla ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet eller ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem och som kommunen har meddelat enligt denna lag, om

1. Verksamheten inte har startat senast två år efter den första tidpunkt som godkännandet avser, eller
2. Verksamheten i annat fall inte har bedrivits under en sammanhängande tid av två år.

Om det finns särskilda skäl får kommunen avstå från att återkalla godkännandet eller beslutet.

Ett godkännande eller beslut som avses i första stycket ska också återkallas om den enskilde begär det. Lag (2022:115) (16 kap. 14c).

Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft (26 kap. 16 § skollagen).

### **Tillfälligt verksamhetsförbud**

Om det är sannolikt att ett beslut om ingripande enligt 13, 15, 16 a, 16 b eller 17 § kommer att fattas, och beslutet inte kan avvaktas med hänsyn till allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att tills vidare, helt eller delvis, driva verksamheten vidare.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart, om inte annat beslutas och får gälla i högst sex månader. Lag (2022:115).

## **16.2 Överklagande av beslut enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

Följande beslut kan överklagas genom förvaltningsbesvär (28 kap. 5 § skollagen):

- Godkännande att bedriva fristående förskola
- Rätt till bidrag
- Återkallande av godkännande
- Vitesföreläggande
- Tillfälligt verksamhetsförbud

Nämndens beslut följs av en anvisning om hur ett beslut kan överklagas.

Ett beslut ska överklagas skriftligt. Av skrivelsen ska framgå vilket beslut som överklagas och den ändring av beslutet som klagande begär.

Överklagandet ställs till förvaltningsrätten men ges in till grund- och förskolenämnden.

Överklagandet måste komma in till nämnden inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Grund- och förskolenämndens postadress: Grund- och förskolenämnden, Haninge kommun, 136 81 Haninge.

Nämnden prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid. Om överklagandet har kommit in för sent ska nämnden som huvudregel avvisa det. Om överklagandet inte avvisas ska nämnden överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till förvaltningsrätten.

## **16.3 Omprövning enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

Om nämnden på grund av nya omständigheter, eller av någon annan anledning finner att ett beslut är uppenbart oriktigt, är nämnden skyldig att ompröva sitt beslut. En förutsättning är dock att ändringen kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon

enskild part. Skyldigheten gäller även om beslutet överklagas, såvida inte klaganden begär att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition), se nedan.

Skyldigheten gäller inte om nämnden har överlämnat handlingarna i ärendet till förvaltningsrätten eller om det i annat fall finns särskilda skäl mot att nämnden ändrar beslutet.

Ett överklagande faller om nämnden ändrar beslutet så som klaganden begär.

#### **16.4 Inhibition enskild pedagogisk omsorg och fristående förskola**

I de fall då beslut ska gälla omedelbart kan en huvudman begära inhibition, d.v.s. yrka att utbildningsnämndens beslut tills vidare inte ska gälla. Yrkandet kan ställas direkt till förvaltningsrätten.



**POSTADDRESS** 136 81 Haninge **BESÖKSADDRESS** Rudsjöterrassen 2  
**TELEFON** 08-606 70 00 **E-POST** haningekommun@haninge.se

